

Arqueologia de les Societats Complexes

Codi: 100728

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Rafael Micó Pérez

Correu electrònic: Rafael.Mico@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Rafael Micó Pérez

Prerequisits

Sense requisits previs.

Objectius

1. Definir la noció de "complexitat" aplicada a l'arqueologia, en contraposició amb la de "divisió social de la producció" i d'altres sorgides al llarg de la tradició de la disciplina. Es parlarà atenció a les categories de relació política i econòmica vinculades amb aquelles nocions (poder, violència, excedent, explotació, classes socials, entre d'altres).
2. Presentar els mètodes i les metodologies més utilitzades per a la recerca de les primeres societats de classe, ja siguin plenament estatals o en transició a l'Estat.
3. Presentar i analitzar diversos casos d'estudi que il·lustrin sobre el desenvolupament de les primeres societats de classes al llarg de les darreres etapes de la Prehistòria i, alhora, sobre com ha estat generat el coneixement actual des de l'arqueologia.

Competències

Arqueologia

- Contextualitzar els conceptes de la teoria arqueològica i el seu origen, i distingir els principals debats epistemològics i metodològics en les ciències socials.
- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en

llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats als casos d'estudi.
2. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
3. Avaluar críticament les fonts i els models teòrics.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Dominar els processos de canvi que es produeixen a la prehistòria.
6. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
7. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
8. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
9. Identificar els mètodes propis de l'arqueologia i la seva relació amb l'anàlisi històrica.
10. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
11. Participar en els debats orals realitzats a l'aula de manera crítica i utilitzant el vocabulari de la disciplina.
12. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Continguts

1. Eines conceptuals i metodològiques.

1.1. El concepte "complexitat" en arqueologia: definició i escales de mesura. Diferenciació, jerarquització, institucionalització i centralització política. Conceptes relacionats: prestigi, estatus, lideratge, competició i poder. Complexitat i "intensificació econòmica".

1.2. La perspectiva marxista: divisió del treball, divisió de la producció. Conceptes relacionats: producció, sobrant/excedent, explotació, plusvàlua, propietat, classes.

1.3. L'assimilació tradicional: "altes cultures", "civilitzacions" i "complexitat", i les alternatives postprocessuals.

2. Arqueologia de les societats "complexes": recerques sobre economia, política i ideologia.

2.1. Economia i política. Desenvolupament de la "complexitat" o primeres societats excedentàries. Acumulació comunitària o plusvàlua.

Casos d'estudi.

2.2. Política i violència. Definició de violència. Indicadors arqueològics de la violència.

Casos d'estudi.

2.3. Política i Estat. L'estudi arqueològic dels primers Estats/Civilitzacions: criteris per a la identificació de les polítiques estatals.

2.4. Idees i ideologia. Signes, informació i comunicació. Art i escriptura.

Casos d'estudi.

Metodologia

1. Classes expositives sobre els continguts enunciats en el temari. Plantejament freqüent de temes per al debat a l'aula.
2. Exposició dels treballs sobre casos concrets i comentari col·lectiu a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	45	1,8	5, 6, 8, 9, 11
Tipus: Supervisades			
Activitats pràctiques d'aula	15	0,6	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

1. Un treball escrit, individual o en grup, sobre un cas d'estudi i una exposició a classe dels seus continguts.
2. Assaig individual breu al voltant d'una qüestió referida als temes desenvolupats a classe.
3. Reavaluació: nova presentació dels treballs anteriors amb subsanació de carències o errors previs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig individual	40	10	0,4	2, 3, 4, 7, 12
Treball temàtic, exposició pública i debat	60	80	3,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Bibliografia bàsica (s'hi afegiran títols en tractar els casos d'estudi concrets)

CASTRO, P., GILI, S., LULL, V., MICÓ, R., RIHUETE, C., RISCH, R. i SANAHUJA YLL, M^a E.

(2001), "Teoría de la producción de la vida social. Un análisis de los mecanismos de explotación en el sudeste peninsular", *Astigi Vetus*, 1, pp. 13-54.

CHAPMAN, R. W.

(2010), *Arqueologías de la complejidad*. Bellaterra, Barcelona.

CHILDE, V. G.

(1950), "The Urban Revolution", *Town Planning Review*, 21 (1), pp. 3-17.

CHILDE, V. G.

(1954 [1936]), Los orígenes de la civilización. Fondo de Cultura Económica, México (2ª edición).

FLANNERY, K.

(1975), La evolución cultural de las civilizaciones. Anagrama, Barcelona. Original (1972), "The Cultural Evolution of Civilizations", Annual Review of Ecology and Systematics 3, pp. 399-426.

LULL, V. i MICÓ, R.

(2007), Arqueología del origen del Estado: las teorías. Edicions Bellaterra, Barcelona.

FRIED, M.

(1985 [1960]), "Sobre la evolución de la estratificación social y del Estado", en Llobera, J. R. (ed.), Antropología Política. Anagrama, Barcelona, pp. 133-154.

GUIDI, A.

(2000), Preistoria della complessità sociale. Editori Laterza, Bari.

MARX, K.

(1989 [1857]), "Introducción" a las Grundrisse". Anexo en Contribución a la crítica de la economía política. Progreso, Moscú.

RENFREW, C. i BAHN, P.,

(1993), Arqueología. Teorías, Métodos y Práctica. Akal, Madrid.

SERVICE, E.

(1984 [1975]), Los orígenes del Estado y de la civilización. El proceso de la evolución cultural. Alianza Universidad, Madrid.

WASON, P. K.

(1994), The archaeology of rank. Cambridge University Press, Cambridge.